

Rutine for transport av farlig gods på offentlig vei

Fastsatt av:	Rektor	Dato:	06.09.2023
Ansvarlig enhet:	Avdeling for organisasjon og økonomi	Id:	UiT.ORGØK.hms.rut 26
Sist endret av:	Seksjon for personal og organisasjon	Dato:	06.09.2023
Erstatter:	Rutine for transport av farlig gods på offentlig vei, 17.08.2023	Arkivref.:	2016/3236

Generelt

Farlig gods er en fellesbetegnelse på kjemikalier, stoffer, stoffblandinger, produkter og gjenstander, som har egenskaper som representerer en fare for mennesker, materielle verdier og miljøet ved et uhell. De fleste typer farlig avfall er også farlig gods.

Transport av farlig gods på veg reguleres i Europa av ADR (Den europeiske avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods).

Gods klassifisert som farlig i henhold til ADR inndeles i følgende klasser:

Klasse 1	Eksplorative stoffer og gjenstander
Klasse 2	Gasser
Klasse 3	Brannfarlige væsker
Klasse 4.1	Brannfarlige faste stoffer, selvreaktive stoffer, polymeriserende stoffer og faste eksplosivstoffer som er gjort ufølsomme
Klasse 4.2	Selvantennende stoffer
Klasse 4.3	Stoffer som utvikler brennbare gasser i kontakt med vann
Klasse 5.1	Oksiderende stoffer
Klasse 5.2	Organiske peroksider
Klasse 6.1	Giftige stoffer
Klasse 6.2	Infeksjonsfremmende stoffer
Klasse 7	Radioaktivt materiale
Klasse 8	Etsende stoffer
Klasse 9	Forskjellige farlige stoffer og gjenstander

Generelle aktsomhetskrav

Enhver som skal transportere farlig gods på veg plikter å utvise forsiktighet og opptre på en slik måte at det ikke oppstår fare for skade på liv, helse, miljø eller materielle verdier.

Sjåfør skal alltid sikre godset under transport, jf kap. 1.10 i ADR.

Før landtransport skal godset være forsvarlig emballert og merket.

Bruk nødvendig verneutstyr.

Farlig gods må ikke overlates til noen som åpenbart mangler kunnskap eller ikke har materiell for forsvarlig gjennomføring av transporten.

Sjåføren skal ved uhell ved transport av farlig gods varsle hendelsen til 110 (brann), sperre av området og bidra med viktig informasjon til innsatspersonell.

Transport av farlig gods på offentlig veg

Tabell 1: Sammenstilling ADR og unntak for farlig gods

ADR	Alle bestemmelser + sikkerhetsrådgiver
Unntak ihht. ADR 1.1.3.6	Transportdokument + brannslukningsapparater
Begrensede mengder ihht. ADR 3.4	 og kreves
Unntatte mengder ihht. ADR 3.5	 Se del 3.5 i ADR

Jo lengre ned i tabell 1, jo færre krav stilles til ADR. Samtidig reduseres mengden farlig gods som kan transporteres.

ADR

Transport av farlig gods vil normalt kreve ADR-kompetansebevis og at hele ADR skal følges (forskriftsmessig emballering, merking, transportdokument, sikkerhetsutstyr med mer).

Mindre mengder farlig gods der transporten skjer i ledd av universitetets primærvirksomhet eller der den totale mengde og type varer er slik at de kan regnes som begrensede mengder eller unntatte mengder, kan være unntatt deler av ADR-regelverket.

Når transporten omfattes av ADR-regelverket kreves det at sjåfør har gyldig ADR-kompetansebevis for frakt av farlig gods. Dersom det ikke kreves full ADR, og sjåføren ikke har ADR-kompetansebevis, må sjåføren alltid påse at total mengde og type varer ikke omfattes av ADR-regelverket.

Dersom det er uhensiktsmessig å benytte eksternt firma skal transport av farlig gods og farlig avfall på vei foregå i et av UiTs egne kjøretøy (ikke private biler), f. eks i forbindelse med felt- og toktarbeid.

ADR-sikkerhetsrådgiver ved UiT kan gi råd om transport av farlig gods samt at bestemmelsene for transport av farlig gods overholdes.

Unntak ihht. ADR 1.1.3.6

Transport som utføres av foretak som ledd i deres hovedvirksomhet er unntatt ADR/RID-bestemmelsene under gitte betingelser. Eksempelvis gjelder dette transport av farlig gods i forbindelse med forskning, reparasjoner og vedlikehold. Unntaket gjelder ikke for tilførsel til eget lager, eller for distribusjon til andre. Unntaket gjelder ikke klasse 7, radioaktivt materiale.

For å kunne benytte dette unntaket, må mengde gods ikke overstige en beregnet verdi på «1000 poeng» totalt. Beregning av tillatt unntaksmengde er forklart i veileder for transport av farlig gods på offentlig vei.

Typiske eksempler er etanol, formalin, flytende nitrogen og bensin til feltarbeid og tokt.

Begrensede mengder ihht. ADR 3.4

Farlig gods som emballeres i tilstrekkelig små mengder kan transporteres under unntaket for begrensede mengder. Transport av farlig gods i begrensede mengder er omtalt i kapittel 3.4 i ADR.

Disse bestemmelsene brukes ofte for varer som inneholder farlige kjemikalier, og som selges til forbrukere i butikk.

For nærmere beskrivelse av unntakene nevnt over, se veileder for transport av farlig gods på offentlig vei.

Unntatte mengder ihht. ADR 3.5

Farlig gods emballert i meget små mengder og derved har lav risiko ved transport er beskrevet i kapittel 3.5. Det vil vanligvis være relativt kostbare kjemikalier, ofte sendt med fly.

For nærmere beskrivelse av unntakene nevnt over, se veileder for transport av farlig gods på offentlig vei.

Transport av farlig avfall på offentlig veg i Norge

Farlig avfall er avfall som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer, og må håndteres forsvarlig slik at det ikke skaper forurensning eller skade på mennesker eller dyr.

Ved mengder over 500 kg netto farlig avfall gjelder hele ADR-forskriften. Det vil si at alle krav gjelder; emballasje, tanker, merking, samemballering, sikkerhetsrådgiver og transportdokumenter, kompetansebevis, brannslukkere og annet sikkerhetsutstyr (pkt 1 i tabell 1).

Unntak:

I henhold til forskrift om landtransport av farlig gods er transport av inntil 500 kg netto farlig avfall ikke underlagt andre krav i ADR enn de som gjelder for emballasje, tanker, merking, samemballering, sikkerhetsrådgiver og transportdokumenter, forutsatt at sjåføren er opplært i:

- a) bestemmelser for transport av farlig avfall
- b) hovedtyper av farer, inkludert merking og faresedler
- c) forebyggende tiltak og sikkerhetstiltak tilpasset de ulike typer farer
- d) sikker lasting, lossing og transport av farlig avfall
- e) funksjon og prosedyrer for drift av teknisk utstyr på kjøretøy

- f) grunnleggende kunnskap for å minimere sannsynligheten for uønskede hendelser
- g) beredskapsprosedyrer, herunder nødvendige tiltak for å ivareta sikkerheten til mennesket samt publikum og miljøet
- h) bevissthet om sikring
- i) bestemmelsene for transport av farlig gods i vegtunneler og aktuelle forebyggende tiltak og beredskapstiltak for slik transport.

Varigheten av opplæringen skal være minimum 6 timer. Dokumentasjon på opplæringen skal oppbevares av virksomheten og gjøres tilgjengelig for føreren eller vedkommende myndighet på forespørsel. Ved UiT tilbyr universitetets ADR-sikkerhetsrådgiver denne typen opplæring.

Bestemmelsene ovenfor gjelder likevel ikke for:

- a) eksplosive stoffer og gjenstander klasse 1
- b) infeksjonsfremmende stoffer klasse 6.2*
- c) radioaktivt materiale klasse 7

*Infeksjonsfremmende stoffer klasse 6.2, UN3291, kan fraktes unntatt fra ADR i mengder under 333 kg.

Frakt av farlig avfall skal normalt ikke skje med universitetets biler og personell, da farlig avfall hentes av avfallsselskap som UiT har avtale med.

Opplæring

Personer som transporterer farlig gods etter unntakene i ADR kap. 1.1.3.6, kap. 3.4 og kap. 3.5 skal være opplært i kravene som regulerer transporten av farlig gods.

Opplæringen skal skje på følgende måte og være tilpasset den enkeltes ansvar og arbeidsoppgaver:

- Personell skal være kjent med de generelle krav i bestemmelsene om transport av farlig gods.
- Personell skal være opplært i de bestemmelsene om transport av farlig gods som svarer direkte til den enkeltes arbeidsoppgaver og ansvar.
- Personell skal være opplært om risikoen og farene knyttet til farlig gods i forhold til hvor stor risiko det er for at uhell med farlig gods skal gi skade eller at noen utsettes for fare.
- Opplæringen skal ta sikte på å gjøre personell kjent med hva som er sikker håndtering og hva som skal gjøres i en nødssituasjon.
- Opplæringen skal regelmessig suppleres med oppdateringskurs for å ta hensyn til endringer i regelverket.

Oversikt over opplæring som er gjennomgått i henhold til kap 1.3. i ADR skal oppbevares av arbeidsgiver og skal på forespørsel gjøres tilgjengelig for den ansatte eller vedkommende myndighet.

Avvik, skader, nestenulykker og ulykker

Avvik, skader, nestenulykker og ulykker i forbindelse med transport av farlig gods på veg skal varsles i linja, jf retningslinje for håndtering av HMS-avvik.